

«ГРАЦІЇ ТА БЛАЗНІ» ОЛЬГИ РАПАЙ

Олена Корусь

У музеї «Духовні скарби України» (м. Київ, вул. Десятинна, 12) з 3 по 15 квітня 2015 року проведено виставку виробів з порцеляни Ольги Рапай «Грації та блазні», присвячену пам'яті художниці (якій минулого року виповнилося 68) та презентації виданого в березні поточного року каталогу робіт раннього етапу її творчості.

Ольга Перецівна Рапай відома передусім як скульптор-кераміст. Шанувальники її таланту пам'ятають велику виставку кераміки, що з успіхом відбулася в Національному художньому музеї України 2007 року. Закордонні прихильники трохи раніше мали змогу оцінити його на персональних виставках в Ізраїлі та Франції. Власне кераміці майстер присвятила 45 років свого життя. Проте мало хто знає, що розпочинала вона творчий шлях саме з фарфору, коли після закінчення Київського державного художнього інституту в 1956 році прийшла працювати на Київський експериментальний кераміко-художній завод

(далі – КЕКХЗ). Сьогодні фарфор Ольги Рапай відомий переважно невеликому колу поціновувачів-колекціонерів вітчизняної малої пластики. Востаннє деякі з найулюбленіших фарфорових творів художниці представила на першій персональній виставці в 1967 році. Відтоді окремі статуетки експонувалися лише на ювілейних виставках КЕКХЗ 2004 та 2014 років.

Щоб відновити історичний зв'язок та ознайомити широкий загал із малознаним періодом творчості художниці, куратори виставки – мистецтвознавець Олена Корусь та директор галереї «КалитаАртКлуб» Тетяна Калита – вирішили поєднати в одному експозиційному просторі всі досягні на сьогодні фарфорові скульптури Ольги Рапай і доповнити їх тематично близькою керамікою.

Фарфор став яскравою сторінкою не лише в біографії майстра, але й історії вітчизняної малої пластики другої половини ХХ ст. Скульптуру художниці масово тиражували Київський експериментальний кераміко-художній завод, Полонський завод художньої кераміки, Городницький та Коростенський фарфорові заводи.

Більшість образів Ольга Рапай запозичила з повсякденного життя. Витончені, елегантні та децю іронічні, вони виражають ставлення митця до сучасності. Окрім відомих артистів, О. Рапай зображувала доньку, свекруху, себе разом з подругою – художником-фарфористом КЕКХЗ Оксаною Жникруп. Народжені періодом «відлиги», сміливими та новаторськими для свого часу стали її серії «Джаз», «Пляж» та «Модниці». Водночас художниця зберігала зв'язок з українською культурною традицією, що виявилось в наслідуванні формотворчості народної кераміки, використанні мотивів народного одягу різних областей і регіонів України при створенні великої та малої етнографічних серій. Під час роботи на Київському експериментальному кераміко-художньому заводі Ольга Перецівна відкрила для

1. Рапай Ольга. Діти, що танцюють. 1958 р. КЕКХЗ

2. Рапай Ольга. Саксофоністи. 1964 р. КЕКХЗ

3. Рапай Ольга. Біп. 1965 р. КЕКХЗ

себе дивовижний світ цирку, і серед її персонажів з'явилися ілюзійні, акробати, клоуни-лицедії. Як і театральна, циркова тема віднині стала однією з провідних на новому етапі її творчості під назвою «Кераміка».

На виставці було представлено 70 фарфорових та 11 керамічних скульптур, 10 декоративних блюд і пластів із приватних колекцій. Серед них — фарфорові образи відомих оперних співачок Лариси Руденко та Белли Руденко, портрети артиста цирку Олега Попова в сценічному амбула, актора Чарлі Чапліна та міма Марсея Марсо, виконані в кераміці щирі комедіанти та лицедії. Головні героїні фарфорової пластики О. Рапай — переважно жінки: модниці, пляжні, спортсменки, дбайливі матері, дівчата в українському національному вбранні, грація, жіночність та вишуканість яких стали одним з лейтмотивів виставки. Декоративне обдарування Ольги Рапай як живописця демонстрували представлені в експозиції розписані нею фарфорові тарілки, блюда та пласти. Відвідувачі виставки мали змогу побачити роботи раннього етапу творчості дивовижного майстра, простежити, як формувалися її пластичне мислення та індивідуальний стиль у фарфорі.

Вернісаж привернув увагу не лише колекціонерів і друзів художниці, а й творчої бо-

геми, видавців, музейників та дослідників. Серед них — колеги Ольги Рапай по заводу Владислав Щербина, Леонтина Лозова та Микола Лампека, відомі скульптори й живописці Оксана Стратійчук, Світлана Карунська, Давид Шарашидзе, Борис Фірцак, Ольга Кравченко. Виставку відвідали директор Київського національного музею російського мистецтва Юрій Вакуленко, заступник директора Національного музею українського народного декоративного мистецтва Людмила Білоус, заступник генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» Тетяна Люта. Фарфор Ольги Рапай справив на відкритті виставки дивовижне враження і на мистецтвознавців Олесю Авраменко, Олега Сидора-Гибелинду, Антоніну Ферчук.

Приємно, коли вдається захопити публіку чимось новим, коли гості із зацікавленістю не лише розглядають скульптуру у вітринах, але й із захопленням гортають сторінки нового анотованого каталогу. Оскільки «фарфоровий період» творчості Ольги Рапай практично не відображений у спеціальній мистецтвознавчій літературі, то в цьому виданні можна знайти інформацію практично про всі її фарфорові скульптури.